C/2025/3975

20.8.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025,

Belgian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

(C/2025/3975)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

Yleisiä näkökohtia

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263, joka tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024, täsmennetään tavoitteet talouden ohjausjärjestelmälle, jolla pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistusten ja investointien avulla sekä ehkäisemään liiallisia julkisen talouden alijäämiä. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä seurantaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta. Asetuksella edistetään myös kansallista sitoutumista finanssipolitiikkaan, painotetaan keskipitkää aikaväliä sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma, joka sisältää sen finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljäksi tai viideksi vuodeksi jäsenvaltion vaalikauden kestosta riippuen. Näihin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen ([2]) on täytettävä asetuksen vaatimukset, joita ovat vaatimus saada julkinen velka sopeutuskauden päättymiseen mennessä uskottavalle lasku-uralle tai pitää se tällaisella uralla taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen supistumaan alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella.

([1]) EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettomenot sellaisina kuin on ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: 'nettomenoilla' tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(2) Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 ([3]), jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille uudistusten ja investointien toteuttamiseen rahoitustukea, jossa on kyse unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(3) Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([4]), jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Belgia on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(4) Belgia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi kyseisen asetuksen 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Belgian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä ([5]). Päätöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku ([6]). Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Belgia on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien samaa uudistusta tai investointia koskevien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(5) Neuvosto antoi 20 päivänä kesäkuuta 2025 komission suosituksesta suosituksen Belgian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ([7]). Suunnitelma on toimitettu asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklaa ja 36 artiklan 1 kohdan a alakohtaa noudattaen. Se kattaa vuodet 2025–2029, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus seitsemäksi vuodeksi.

(6) Komissio antoi 26 päivänä marraskuuta 2024 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([8]) perusteella vuodeksi 2025 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Belgia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi ja ehdotuksen vuoden 2025 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([9]) 13 päivänä toukokuuta 2025 ja yhteisen työllisyysraportin 10 päivänä maaliskuuta 2025.

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, Belgian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 10161/2021).

([6]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Belgian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 15570/2023).

([7]) Neuvoston suositus annettu 20 päivänä kesäkuuta 2025, Belgian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/3698, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011 , makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

([9]) Neuvoston suositus, annettu 13 päivänä toukokuuta 2025, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan EU:n maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kolme välttämätöntä muutosta, joita kestävä talouskasvu edellyttää: i) innovointi, ii) vähähiilistäminen ja kilpailukyky ja iii) turvallisuus. Kuroakseen innovaatiokuilun umpeen EU pyrkii edistämään teollista innovointia, tukemaan startup-yritysten kasvua EU:n start-up- ja scale-up-strategian kaltaisilla aloitteilla ja edistämään tekoälyn ja kvanttilaskennan kaltaisten kehittyneiden teknologioiden käyttöönottoa. Vihreämmän talouden edistämiseksi komissio on laatinut kattavan kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman ja puhtaan teollisen kehityksen ohjelman, joilla varmistetaan, että siirtyminen puhtaaseen energiaan pysyy kustannusvaikuttavana, tukee kilpailukykyä erityisesti energiaintensiivisillä toimialoilla ja on kasvun veturi. Liiallisen riippuvuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi unioni on sitoutunut vahvistamaan maailmanlaajuisia kauppakumppanuuksia, monipuolistamaan toimitusketjuja ja turvaamaan kriittisten raaka-aineiden ja puhtaiden energialähteiden saatavuuden. Näitä painopisteitä tuetaan horisontaalisilla tekijöillä, joita ovat sääntelyn yksinkertaistaminen, sisämarkkinoiden syventäminen, kilpailukyvyn rahoittaminen ja säästö- ja investointiunioni, osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen sekä EU:n politiikkojen parempi koordinointi. Kilpailukykykompassi on sovitettu yhteen talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson kanssa. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on komission strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(8) Vuonna 2025 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon myötä. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Nämä maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä arvioitaessa asetuksen (EU) 2021/241 21 artiklassa tarkoitettuja muutettuja elpymis- ja palautumissuunnitelmia.

(9) Vuoden 2025 maakohtaiset suositukset kattavat keskeiset talouspolitiikan haasteet, joihin ei ole vastattu riittävästi elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvillä toimenpiteillä, ottaen huomioon vuosina 2019–2024 annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritetyt haasteet.

(10) Komissio julkaisi 4 päivänä kesäkuuta 2025 Belgiaa koskevan maaraportin vuodelta 2025. Siinä arvioidaan Belgian edistymistä maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Belgia on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Belgialla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Belgian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin vuoden 2030 yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

Vuotuisen edistymisraportin arviointi

(11) Neuvosto suositti 20 päivänä kesäkuuta 2025 Belgialle seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 3,6 prosenttia vuonna 2025, 2,5 prosenttia vuonna 2026, 2,5 prosenttia vuonna 2027, 2,1 prosenttia vuonna 2028 ja 2,1 prosenttia vuonna 2029. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit vuoteen 2024 verrattuna ovat 3,6 prosenttia vuonna 2025, 6,1 prosenttia vuonna 2026, 8,8 prosenttia vuonna 2027, 11,1 prosenttia vuonna 2028 ja 13,4 prosenttia vuonna 2029. Vuosien 2025–2029 nettomenojen enimmäiskasvuprosentit vastaavat neuvoston asetuksen (EY) N:o 1467/97 ([10]) 3 artiklan 4 kohdan mukaista korjaavaa polkua, jota neuvosto suositti 20 päivänä kesäkuuta 2025 liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi ([11]) ja joka korvasi tammikuun 21 päivänä 2025 annetun neuvoston suosituksen liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi ([12]). Belgia toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2025 vuotuisen edistymisraporttinsa ([13]), jossa käsitellään toimia, jotka on toteutettu vastauksena neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 antamaan suositukseen liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi, sekä sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Belgian puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

([10]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EUVL L 209, 2.8.1997, s. 6).

([11]) Neuvoston suositus, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2025, julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Belgiassa [ST 10166/25].

([12]) Neuvoston suositus, annettu 21 tammikuuta 2025, julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Belgiassa [5032/25].

([13]) Vuonna 2025 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(12) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat eksistentiaalisen haasteen Euroopan unionille. Komissio on suosittanut aktivoimaan koordinoidusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi. Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Neuvosto antoi komission suosituksesta annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025 suosituksen, jossa Belgialle sallitaan suositetuista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeaminen ja niiden ylittäminen ([14]), Belgian esitettyä 30 päivänä huhtikuuta 2025 asiaa koskevan pyynnön.

(13) Eurostatin vahvistamien tietojen ([15]) perusteella Belgian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2023 oli 4,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 4,5 prosenttiin vuonna 2024, ja julkinen velka, joka vuoden 2023 lopussa oli 103,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2024 loppuun mennessä 104,7 prosenttiin. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa vuonna 2024 nettomenojen 4,2 prosentin kasvua. Belgia arvioi vuotuisessa edistymisraportissa nettomenojen kasvun vuonna 2024 olleen 3,9 prosenttia. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys ([16]), johon sisältyvät sekä kansallisin että unionin varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2024 elvyttävä (0,4 % suhteessa BKT:hen).

(14) Vuotuisen edistymisraportin mukaan makrotalouden skenaariossa, johon Belgian julkisen talouden kehitysarviot perustuvat, reaalisen BKT:n kasvun odotetaan vuonna 2025 olevan 1,2 prosenttia ja YKHI-inflaation 2,8 prosenttia. Komission kevään 2025 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 0,8 prosenttia vuonna 2025 ja 0,9 prosenttia vuonna 2026 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 2,8 prosenttia vuonna 2025 ja 1,8 prosenttia vuonna 2026.

(15) Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden alijäämän odotetaan vuonna 2025 kasvavan 5,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velan kasvavan vuoden 2025 loppuun mennessä 107,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä kehitys vastaa vuonna 2025 nettomenojen 6,0 prosentin kasvua. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan vuoden 2025 julkisen talouden alijäämä on 5,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Alijäämän kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa ikääntymiseen liittyvien kustannusten, puolustusmenojen ja korkomenojen kasvusta. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa nettomenojen 5,0 prosentin kasvua vuonna 2025. Nämä vuotuiseen edistymisraporttiin verrattuna alhaisemmat nettomenojen kasvuennusteet johtuvat siitä, että kiinteän pääoman bruttomuodostukseen ja välituotekäyttöön liittyvien menojen ennakoidaan kasvavan vähemmän ja että harkinnanvaraisten tuloja vähentävien toimenpiteiden vaikutus on komission ennusteessa pienempi. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2025 elvyttävä (0,4 % suhteessa BKT:hen). Julkisen talouden velan odotetaan vuoden 2025 loppuun mennessä kasvavan 107,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Velkasuhteen kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa julkisen talouden alijäämän pysymisestä korkealla tasolla.

(16) Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), rahoitetaan vuonna 2025 julkisen talouden menoja määrä, joka on 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2024 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Belgian julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan.

(17) Julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat Belgiassa 0,9 prosenttia vuonna 2021, 1,0 prosenttia vuonna 2022 ja 0,9 prosenttia vuonna 2023 ([17]). Komission kevään 2025 talousennusteessa puolustusmenojen ennakoidaan olevan BKT:hen suhteutettuina 1,3 prosenttia vuonna 2024 ja 1,7 prosenttia vuonna 2025. Tämä merkitsee vuoteen 2021 verrattuna 0,8 prosenttiyksikön kasvua suhteessa BKT:hen. Ajanjakso, jona kansallinen poikkeuslauseke on aktivoituna (2025–2028), antaa Belgialle mahdollisuuden priorisoida julkisia menoja uudelleen tai lisätä julkisen talouden tuloja niin, että pysyvästi suuremmat puolustusmenot eivät vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä.

([14]) Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025, neuvoston Belgialle asetuksen (EU) 2024/1263 nojalla asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeamisen sallimisesta (kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi) (EUVL C, C/2025/3960, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([15]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2025.

([16]) Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos. Perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

([17]) Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan. COFOG:n ja Naton määritelmien metodologisten erojen vuoksi COFOG:n määritelmään perustuvat menot saattavat poiketa Naton määritelmään perustuvista menoista.

(18) Komission kevään 2025 talousennusteessa Belgian nettomenojen ennakoidaan kasvavan 5,0 prosenttia vuonna 2025. Komission kevään 2025 talousennusteessa Belgian nettomenojen kasvun ennakoidaan vuonna 2025 olevan komission suosittaman korjaavan polun mukaista enimmäiskasvua suurempi. Tämä poikkeama ([18]) on 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ennakoitu poikkeama on kuitenkin puolustusmenoja koskevien nykyisten ennusteiden perusteella kansallisen poikkeuslausekkeen salliman jouston rajoissa.

(19) Vuotuiseen edistymisraporttiin ei sisälly vuoden 2025 jälkeiseen aikaan ulottuvia kehitysarvioita julkisesta taloudesta. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on vuonna 2026 ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 5,5 prosenttia. Alijäämän kasvu vuonna 2026 johtuu pääasiassa suuremmista korkomenoista. Tämä kehitys vastaa nettomenojen 3,0 prosentin kasvua vuonna 2026. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että unionin varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2026 kiristävä (0,3 % suhteessa BKT:hen). Komissio ennakoi julkisen talouden velan kasvavan vuoden 2026 loppuun mennessä 109,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Velkasuhteen kasvu vuonna 2026 johtuu pääasiassa julkisen talouden alijäämän pysymisestä korkealla tasolla.

(20) Suosituksessa Belgian keskipitkän aikavälin suunnitelman hyväksymisestä täsmennetään sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus sekä niiden toteuttamisaikataulu. Kokonaisuuteen kuuluu olemassa olevia ja tehostettuja toimenpiteitä, jotka ovat peräisin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta, kuten eläkeuudistus ja julkisten menojen uudelleenarvioinnit, sekä lisäuudistuksia ja -investointeja, kuten työmarkkinauudistus. verouudistus ja toimenpiteet, jotka koskevat julkisen talouden koordinointia, liiketoimintaympäristöä ja sääntelyä. Kaikki pidentämisen perustana olevat uudistukset ja investoinnit on määrä toteuttaa 30 päivän huhtikuuta 2025 jälkeen.

(21) Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyteen liittyvät riskit ovat Belgiassa suuria ([19]). Julkisen talouden rahoitusaseman lähtötason epäsuotuisuuden lisäksi eläkemenojen ennakoidaan vuosina 2022–2070 kasvavan 3,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, kun komission vuoden 2024 ikääntymisraportin mukaan unionin keskiarvo on 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen ([20]). Belgian elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää eläkeuudistuksen, jonka avulla tätä haastetta voidaan käsitellä, sekä muita tavoitteita, kuten järjestelmän sosiaalisen kestävyyden parantaminen, joiden avulla kannustetaan ihmisiä pysymään aktiivisina työmarkkinoilla senkin jälkeen, kun varhaiseläkkeen edellytykset täyttyvät. Samalla varmistetaan, että kehitys eri eläkejärjestelmien välillä ja niiden sisällä on entistä yhtenevämpää. Belgia on sitoutunut keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassaan, ja perustellakseen julkisen talouden sopeutuskauden pidennyksen, toteuttamaan uudistuksen, jolla vastataan tähän haasteeseen.

(22) Työn verotus (henkilökohtaiset tuloverot ja sosiaaliturvamaksut) on unionin korkeinta kaikilla tulotasoilla, mikä vähentää taloudellisia kannustimia työntekoon. Erityiset verotuksen osatekijät, kuten aviopuolisovähennys ([21]), johtavat lyhyempään työaikaan tai työttömyyteen toisien tulonsaajien osalta. Työhön kohdistuvaa merkittävää verorasitetta kompensoidaan erilaisilla palkkatuilla, mikä aiheuttaa taloudellista tehottomuutta ja lisää verojärjestelmän monimutkaisuutta. Lisäksi kulutusveroista saatavat tulot ovat unionin keskiarvoa alhaisemmat, mikä johtuu alv-vapautusten ja alennettujen verokantojen laajasta käytöstä. Pääomaverotuksen rakenne vääristää investointikäyttäytymistä, koska se aiheuttaa verotuksesta johtuvaa liiallista sijoittamista tietyn tyyppisiin omaisuuseriin. Verorasituksen siirtäminen työstä muihin veropohjiin ja verotukien käytön vähentäminen voisi auttaa parantamaan verojärjestelmän tehokkuutta ja vähentää työnteon pidäkkeitä. Belgia on sitoutunut keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassaan, ja perustellakseen julkisen talouden sopeutuskauden pidennyksen, toteuttamaan joitakin toimenpiteitä, joilla saavutetaan jonkin verran edistystä verotuksen haasteiden ratkaisemisessa.

(23) Sosiaalietuuksien rakenne ei kannusta ihmisiä aloittamaan työntekoa tai tekemään enemmän työtunteja. Monet sosiaalietuudet ovat asemasta riippuvaisia eivätkä tarveharkintaisia, mikä heikentää etuusjärjestelmän tehokkuutta. Työttömyysetuudet eivät ole ajallisesti rajattuja eivätkä tarveharkintaisia pitkäaikaistyöttömien osalta, mikä pahentaa työttömyysloukkua. Sosiaalietuusjärjestelmän uudistaminen ja sen läpinäkyvyyden lisääminen voisivat parantaa työnteon kannustimia. Belgia on sitoutunut keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassaan, ja perustellakseen julkisen talouden sopeutuskauden pidennyksen, toteuttamaan uudistuksen, jolla vastataan sosiaalietuuksia koskevaan haasteeseen.

([18]) Nämä luvut näkyvät asetuksen (EU) 2024/1263 22 artiklassa säädetyllä valvontatilillä vuodesta 2026 alkaen.
([19]) Euroopan komissio, vuoden 2024 velkakestävyysraportti (Debt Sustainability Monitor).
([20]) Euroopan komissio ja talouspoliittinen komitea, vuoden 2024 ikääntymisraportti (Ageing Report), saatavilla osoitteessa: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.
([21]) Belgiassa sovelletaan tulonjakojärjestelmää (aviopuolisovähennys), jonka perusteella osa työssäkäyvän kumppanin ammattitulosta voidaan laskea ei-työssäkäyvän kumppanin ansioihin.

(24) Julkisten menojen koostumusta ja tehokkuutta voitaisiin parantaa, jotta voidaan luoda liikkumavaraa julkisten investointien lisäämiselle. Investoinnit hyötyisivät myös paremmasta hankevalmistelusta. Huolimatta joistakin toimenpiteistä, joita on toteutettu kaikilla hallinnon tasoilla elvytys- ja palautumissuunnitelman puitteissa, julkiset kokonaismenot BKT:hen suhteutettuna ovat Belgiassa edelleen euroalueen korkeimpia. Tämä viittaa siihen, että julkista taloutta voitaisiin sopeuttaa menopohjaisemmin, esimerkiksi ottamalla käyttöön pakollisia säästötavoitteita. Menojen uudelleenarvioinnit ja politiikka-arvioinnit voivat auttaa Belgiaa priorisoimaan ja parantamaan julkisten menojen tehokkuutta. Belgia on sitoutunut keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassaan, ja perustellakseen julkisen talouden sopeutuskauden pidennyksen, toteuttamaan joitakin toimenpiteitä, joilla saavutetaan jonkin verran edistystä julkisia menoja koskevan haasteen ratkaisemisessa.

(25) Tuloksellinen julkisen talouden koordinointi on olennaista Belgian kaltaisessa liittovaltiossa, missä suuri osa menoja koskevasta toimivallasta on siirretty valtiotasoa alemmille hallintotasoille. Vuonna 2013 allekirjoitetusta yhteistyösopimuksesta huolimatta julkisen talouden monivuotisista tavoitteista ei ole vieläkään sovittu virallisesti kaikilla hallinnon tasoilla, mikä vaikeuttaa julkisen talouden koordinointia. Belgia on sitoutunut keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassaan, ja perustellakseen julkisen talouden sopeutuskauden pidennyksen, toteuttamaan uudistuksen, jolla vastataan julkisen talouden koordinointia koskevaan haasteeseen.

Keskeiset haasteet

(26) Komission vuoden 2024 ikääntymisraportin mukaan pitkäaikaishoidosta johtuvat julkiset menot olivat 2,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022 (unionin keskiarvo 1,7 %), eli Belgia oli yksi eniten pitkäaikaishoitoon kuluttavista maista EU:ssa ([22]). Pitkäaikaishoidosta johtuvien menojen ennakoidaan kasvavan vuoteen 2070 mennessä 1,7 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, kun taas unionin tasolla ennakoitu keskimääräinen kasvu on 0,8 prosenttiyksikköä. Tämä lisää Belgian julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyteen liittyviä riskejä. Käytettävissä olevien tietojen mukaan itsenäisesti toimeen tulevien tai lievästi hoidon tarpeessa olevien mutta hoitolaitoksissa asuvien henkilöiden osuus oli suuri erityisesti Brysselissä ja Valloniassa. Lisäksi tarpeettomasti tai ainakin ennenaikaisesti hoitolaitokseen sijoitettujen ikääntyneiden osuus on edelleen korkea, vaikka se on viime vuosikymmenen aikana pienentynyt. Hallintoalueiden viranomaiset ovat käynnistäneet uudistuksia eri hoitomuotojen kustannustehokkuuden parantamiseksi ja erityisesti tarpeettoman tai ennenaikaisen laitoshoidon välttämiseksi ja lykkäämiseksi. Nämä toimenpiteet olisi toteutettava vaikuttavilla toimilla, jotta voidaan varmistaa tiettyjen pitkäaikaishoitomuotojen, kuten laitoshoidon, kustannustehokkuus ja samalla taata kohtuuhintaisen hoidon ja palvelujen saatavuus.

(27) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisen täytäntöönpanon saaminen päätökseen on olennaisen tärkeää, jotta Belgian pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Komission tiedonannossa NextGenerationEU – kohti vuotta 2026, joka hyväksyttiin 4 päivänä kesäkuuta 2025, selvennetään tukivälineen päättymiseen sovellettavaa aikataulua ja annetaan jäsenvaltioille ohjeita täytäntöönpanon maksimoimiseksi 31 päivään elokuuta 2026 mennessä, myös siitä, miten niiden elpymis- ja palautumissuunnitelmia voidaan edelleen virtaviivaistaa, esitetään keskeiset vaihtoehdot, joita on harkittava niiden tarkistamisen yhteydessä, ja korostetaan huolellisen yhteisen suunnittelun merkitystä ennen viimeisimpien maksupyyntöjen toimittamista vuonna 2026. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(28) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) tuki kanavoidaan koheesiopolitiikan ohjelmiin. Niiden toteuttaminen on Belgiassa nopeutunut. On tärkeää jatkaa toimia ohjelmien nopean toteuttamisen varmistamiseksi ja maksimoida samalla niiden käytännön vaikutus. Belgia toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi lisäten samalla sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Belgialla on kuitenkin edelleen haasteita, jotka liittyvät muun muassa kilpailukykyyn, alueellisiin eroihin – esimerkiksi joillakin alueilla asuntomarkkinoiden tilanne pahentaa köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riskiä – sekä työnsaantiin ja aktivointitoimenpiteisiin, osaamisen kehittämiseen ja laadukkaaseen koulutukseen. Belgian edellytetään osana Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([23]) 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin

([22]) Euroopan komissio ja talouspoliittinen komitea, vuoden 2024 ikääntymisraportti (Ageing Report), saatavilla osoitteessa: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

([23]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

ohjelmaa ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa. Komissio antoi 1 päivänä huhtikuuta 2025 ehdotuksia ([24]), joilla määräaikaa, johon mennessä arviointi kunkin ohjelman väliarvioinnin tuloksista on toimitettava, lykätään 31 päivästä maaliskuuta 2025. Lisäksi niissä ehdotetaan joustoa, jolla ohjelmien toteuttamista voidaan nopeuttaa, ja kannustetaan jäsenvaltioita kohdentamaan koheesiopolitiikan varoja viiteen unionin strategiseen painopisteeseen, jotka ovat kilpailukyky strategisten teknologioiden alalla, puolustus, asuminen, vesiresilienssi ja energiasiirtymä, sekä investoimaan prioriteettialojen osaamiseen keskittyen ESR+-ohjelmissa edelleen haavoittuvimmassa asemassa oleviin henkilöihin.

(29) Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline (STEP) tarjoaa mahdollisuuden investoida unionin keskeisiin strategisiin prioriteetteihin unionin kilpailukykyä vahvistamalla. STEP-kehysvälineen rahoitus kanavoidaan 11:n olemassa olevan EU:n rahaston kautta. Jäsenvaltiot voivat ohjata rahoitusta myös InvestEU-ohjelmaan, jolla tuetaan painopistealojen investointeja. Belgia voisi hyödyntää näitä aloitteita parhaalla mahdollisella tavalla tukeakseen kriittisten teknologioiden, kuten puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden, kehittämistä tai valmistusta.

(30) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Belgian olisi puututtava tehokkaasti jäljellä oleviin haasteisiin, jotka liittyvät innovointiin, liiketoimintaympäristöön, sääntelyyn liittyvään ja hallinnolliseen rasitukseen ja monimutkaisuuteen, palvelualan rajoituksiin, teollisuuden ja liikenteen vähähiilistämiseen, uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon, fossiilisten polttoaineiden tukiin, liialliseen typpilaskeumaan, työvoimapulaan ja osaamisen kohtaanto-ongelmaan, muita heikommassa asemassa olevien väestöryhmien integroimiseen työmarkkinoille sekä koulutusjärjestelmään ja opettajan ammattiin.

(31) Vaikka Belgia on yksi unionin innovaatiojohtajista ja sen T&K-intensiteetti on korkea, T&K-toiminta on keskittynyt muutamille toimialoille ja suuryrityksiin. Merkittävillä verohelpotuksilla ei ole saavutettu yrityksiä, joilla on suurin kasvupotentiaali. Innovaatiosuorituskyvyn tehostaminen ja tuottavuuden jatkuva kasvu edellyttäisivät osaamisen leviämisen lisäämistä kaikilla talouden aloilla. Tutkimukseen ja innovointiin osoitetun julkisen tuen tehokkuutta ja vaikuttavuutta olisi varaa parantaa muun muassa syrjäytysvaikutusten välttämiseksi ja resurssien kohdentamiseksi paremmin nopeasti kasvaville aloille. Lisäksi se, että ammatillinen liikkuvuus on Belgiassa vähäistä, rajoittaa myös innovaatioiden leviämistä muualle talouteen. Vähäinen ammatillinen liikkuvuus voi johtua esimerkiksi korkeista ikälisistä ja alhaisesta palkkauksen läpinäkyvyydestä.

(32) Kuten kilpailukykykompassissa todetaan, kaikkien EU:n toimielinten kuten myös kansallisten ja paikallisten instituutioiden täytyy ponnistella sääntöjen yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisten menettelyjen nopeuttamiseksi. Komissio on asettanut hallinnollisen taakan keventämiseksi kunnianhimoiset tavoitteet, jotka ovat vähintään 35 prosenttia pk-yritysten osalta ja vähintään 25 prosenttia muiden yritysten osalta. Komissio on kehittänyt uusia välineitä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten EU:n lainsäädännön systemaattisen stressitestauksen ja tehostetun sidosryhmävuoropuhelun. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi myös Belgian on ryhdyttävä toimiin. Yrityksistä 71 prosenttia katsoo, että hallinnollisten menettelyjen monimutkaisuus on niille ongelma, kun ne harjoittavat liiketoimintaa Belgiassa ([25]). Belgian liiketoimintaympäristöä heikentävät raskas sääntelytaakka ja monimutkaisuus. Yritysten hallinnollinen rasitus on raskas erityisesti vero- ja työlainsäädännön osalta. Kustannukset, joita pk-yrityksille aiheutuu työ- ja verojärjestelmien noudattamisesta, ovat Belgiassa suhteellisen korkeat. Tämä koskee erityisesti yrityksiä, joiden on hallittava useita alueellisia järjestelmiä. Lisäksi liiketoiminta on Belgiassa unionin vähiten dynaamista ([26]). Uusien yritysten perustamisaste on viimeaikaisesta kasvusta huolimatta edelleen verrattain alhainen erityisesti sellaisten yritysten osalta, joilla on työntekijöitä. Kasvuyritysten osuus on Belgiassa huomattavasti alle EU:n keskiarvon. Kaupan rajoitusten suuri määrä palvelualalla voi heikentää liiketoiminnan dynaamisuutta. Myös säänneltyjä ammatteja koskevien rajoitusten poistaminen olisi aiheellista. Vuosien 2023–2024 tuotemarkkinasääntöjen mukaan Belgiassa on enemmän rajoituksia useimmille ammateille, kuten arkkitehdeille, kirjanpitäjille ja kiinteistönvälittäjille. Pääsyvaatimukset ovat edelleen erityisen korkeat näiden ammattien sekä juristien osalta.

([24]) Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta, COM (2025) 123 final.

([25]) ”Businesses” attitudes towards corruption in the EU’, Flash-eurobarometriä koskeva raportti (huhtikuu 2024).

([26]) Belgian keskuspankin vuoden 2024 raportti kilpailukyvyn tulostaulun indikaattoreista.

(33) Lisäksi teollisten käyttäjien maksama sähkön hinta on Belgiassa huomattavasti korkeampi kuin kaasun. Koska teollisuus tuottaa 30 prosenttia Belgian kasvihuonekaasupäästöistä, tarvitaan lisäkannustimia teollisuusprosessien vähähiilistämiseksi ja puhtaampaan energiaan siirtymiseksi. Kiertotalouden käytäntöjen ja kestävien toimitusketjujen edistäminen voisi myös auttaa vähentämään teollisuuden energiantarvetta. Ilmailun ja meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöt (kansainväliseen liikenteeseen liittyvä polttoaineen kulutus mukaan lukien) ovat selvästi unionin keskiarvoa suuremmat ([27]). Rautatieliikenne ei ole riittävän houkutteleva vaihtoehto henkilö- tai tavaraliikenteelle, ja henkilöautojen määrä on kasvanut jatkuvasti, mikä on johtanut korkeisiin ruuhkista johtuviin kustannuksiin. Kaikkiin ajoneuvotyyppeihin sovellettavat eriytetymmät tiemaksut, lisäinvestoinnit julkiseen liikenteeseen sekä autojen yhteiskäytön ja aktiivisen liikkuvuuden edistäminen tekisivät liikenteestä kestävämpää.

(34) Uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta oli vain 14,7 prosenttia vuonna 2023, mikä tarkoittaa, että uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto on unionin alhaisimpia. Belgian on toteutettava merkittäviä toimia, jotta se voi saavuttaa uusiutuvia energialähteitä koskevan 21,7 prosentin tavoitteensa vuoteen 2030 mennessä. Tämä tavoite jää kuitenkin Belgian odotetusta panoksesta EU:n vuoden 2030 tavoitteeseen. Vaikka aurinkoenergian tuotantoon liittyvästä verkon ylikuormituksesta on tullut vakava ongelma, uusista investoinneista maalla sijaitsevaan sähköverkkoon ei ole ilmoitettu. Lisäksi Belgian sääntelykehys haittaa edelleen joustavuutta lisäävien ratkaisujen, kuten kulutusjouston ja varastoinnin, kehittämistä. Investoinnit verkkoinfrastruktuuriin ja lupamenettelyjen nopeuttaminen edistäisivät uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa. Lisäksi voidaan edistää energian yhteiskäyttöä, itse tuotetun energian kulutusta ja kulutusjoustoa. Vaikka ydinvoiman osuus energiapaletista on suhteellisen suuri, kotitalouksien maksama sähkön hinta on Belgiassa korkea verrattuna kaasuun ja lämmitysöljyyn, mikä hidastaa siirtymistä sähköön ja vihreämpien lämmitysjärjestelmien käyttöönottoa. Valmisteverojen siirtäminen sähköstä lämmitysöljyyn ja kaasuun tekisi sähköstä edullisempaa kuin fossiilisista polttoaineista.

(35) Belgian tuet fossiilisille polttoaineille ovat merkittäviä, eikä niistä aiota luopua ennen vuotta 2030. Belgian viranomaisten hiljattain julkaisemassa raportissa ([28]) arvioitiin, että liittovaltion suorat fossiilisten polttoaineiden tuet olivat 12 miljardia euroa (2,4 % suhteessa BKT:hen) vuonna 2021. Esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden tuet, joilla ei puututa kohdennetusti energiaköyhyyteen tai todellisiin energiavarmuuteen liittyviin huolenaiheisiin, jotka haittaavat sähköistämistä tai jotka eivät ole ratkaisevia teollisuuden kilpailukyvyn kannalta, voitaisiin poistaa asteittain. Belgiassa fossiilisten polttoaineiden tuet – kuten polttoöljyn ja ammattikäyttöön tarkoitetun dieselöljyn alennetut valmisteverot, yritysten polttoainekortit ja kaasun alennettu arvonlisävero – ovat taloudellisesti tehottomia, ylläpitävät riippuvuutta fossiilisista polttoaineista eivätkä edistä Belgian ilmastositoumuksia. Fossiilisten polttoaineiden tuet hidastavat myös rakennusten energiaremontteja, ja on vaarana, ettei Belgia saavuta vuodeksi 2030 asetettuja kunnostusta ja energiatehokkuutta koskevia tavoitteitaan. Energiaremontteihin tehtävien investointien lisääminen nykytasosta ja investointien täydentäminen poliittisilla uudistuksilla, joilla kannustimia siirretään energiaremontteihin ja vähähiilisiin lämmitysratkaisuihin, auttaisi nopeuttamaan energiasiirtymää.

(36) Veden laadun ja luonnon tilan heikkeneminen ovat merkittäviä huolenaiheita, sillä suurin osa Belgian vesistöistä kärsii hajakuormituksesta. Biologisen monimuotoisuuden väheneminen vaarantaa talouden alat, jotka ovat erittäin riippuvaisia ekosysteemipalveluista. Luontopohjaiset ratkaisut ovat avainasemassa, kun pyritään parantamaan ilmastokestävyyttä ja suojaamaan taloutta sään ääri-ilmiöiden vaikutuksilta. Tehomaatalous, erityisesti karjankasvatus, vapauttaa suuria määriä epäpuhtauksia ilmaan, maaperään ja veteen. Myös sähköntuotanto, metalliala ja kemikaalien tuotanto aiheuttavat ympäristön pilaantumista. Vaikka Flanderin hallitus hyväksyi tarkistetun, seitsemännen nitraatteja koskevan toimintaohjelman, tarvitaan lisätoimia pintavesien ravinteiden ja kemikaalien vähentämiseksi ja maatalouden kestävyyden parantamiseksi.

(37) Avointen työpaikkojen määrä on Belgiassa nykyisin unionin suurimpia (4,1 % verrattuna unionin keskiarvoon, joka oli 2,3 % vuonna 2024), ja työnantajien on yhä vaikeampaa löytää työntekijöitä, joilla on oikeanlaiset taidot. Työvoimapula ja ammattitaitoisen henkilöstön puute haittaavat yritys- ja investointitoimintaa, myös vihreän ja digitaalisen siirtymän alalla. Alueelliset erot työssä käyvän väestön osuudessa ovat kuitenkin suuria, ja työvoiman liikkuvuutta alueiden välillä voitaisiin parantaa. Huolenaiheena on edelleen muita heikommassa asemassa olevien ryhmien integroiminen, mikä koskee muun muassa matalan koulutustason työntekijöitä ja ikääntyneitä työntekijöitä sekä maahanmuuttajataustaisia ja vammaisia henkilöitä. Tämä viittaa siihen, että aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä voitaisiin tehostaa esimerkiksi parantamalla julkisten työvoimapalvelujen tehokkuutta ja kohdentamalla toimenpiteet paremmin muita heikommassa asemassa olevien ryhmien työmarkkinoille integroinnin tukemiseen. Osaamisen kohtaanto-ongelma selittyy myös sillä, että aikuisten osallistuminen täydennys- ja uudelleenkoulutukseen on vähäistä.

([27]) ”EU transport in figures: Statistical pocketbook” (tilastojulkaisu), 2024.
([28]) FPS Finance (2024), ”Inventory of federal fossil-fuel subsidies”.

(38) Suurista julkisista koulutusmenoista huolimatta oppimistulokset ovat heikentyneet ja huippusuoriutujien osuus on laskenut jyrkästi ([29]). Sosioekonominen asema ja maahanmuuttajatausta ovat edelleen keskeisiä oppilaiden suoriutumista ennustavia tekijöitä. Vaikka kaikki kieliyhteisöt toteuttavat laajamittaisia uudistuksia näiden haasteiden ratkaisemiseksi, eriarvoisuuteen ja oppilaiden heikentyvään suoriutumiseen voitaisiin puuttua tarkistamalla luokalle jättämistä koskevia käytäntöjä, antamalla oppilaille enemmän joustoa siirtyä yleissivistävien ja ammatillisten opintojen välillä ja vahvistamalla yksilöllistä oppimista. Kaikkien oppilaiden, myös muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, perustaitojen parantaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta heidän mahdollisuutensa työmarkkinoilla paranevat. Työvoimapulaan voitaisiin puuttua vahvistamalla ammatillisen koulutuksen työmarkkinarelevanssia teknisissä ammateissa ja lisäämällä tieto- ja viestintätekniikan ja STEM-alojen (luonnontieteet, matematiikka, tekniikka ja teknologiat) opiskelijoiden ja näiltä aloilta valmistuneiden määrää ammatillisessa sekä korkea-asteen koulutuksessa. Myös opettajapula on edelleen merkittävä ongelma koko maassa, ja se vaikuttaa suhteettomasti kouluihin, joissa on enemmän muita heikommassa asemassa olevia oppilaita ([30]). Toimia opettajan ammatin houkuttelevuuden parantamiseksi olisi aiheellista lisätä esimerkiksi varmistamalla työpaikkojen vakaus ja tarjoamalla houkuttelevia ja eriytettyjä urapolkuja.

(39) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2025, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia vuonna 2025 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 2, 3, 4 ja 5 auttavat Belgiaa noudattamaan vuoden 2025 suositusasiakirjassa euroalueelle annettua ensimmäistä suositusta, joka koskee kilpailukykyä, suositukset 4 ja 5 auttavat noudattamaan toista suositusta, joka koskee resilienssiä, ja suositus 1 kolmatta suositusta, joka koskee makrotaloudellista ja rahoitusvakautta,

SUOSITTAA, että Belgia toteuttaa vuosina 2025 ja 2026 toimia, joilla se

1. kasvattaa yleisesti puolustus- ja turvallisuusmenoja ja puolustusvalmiutta varmistaen samalla velkakestävyyden 6 päivänä maaliskuuta 2025 annettuja Eurooppa-neuvoston päätelmiä noudattaen; pitäytyy neuvoston 20 päivänä kesäkuuta 2025 suosittamissa nettomenojen enimmäiskasvuprosenteissa liiallisen alijäämän tilanteen päättämiseksi ja hyödyntää samalla mahdollisuutta kasvattaa puolustusmenoja kansallisen poikkeuslausekkeen nojalla; toteuttaa neuvoston 20 päivänä kesäkuuta 2025 suosittaman pidennetyn sopeutuskauden perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden; parantaa pitkäaikaishoitojärjestelmän kustannustehokkuutta ja takaa samalla kohtuuhintaisen hoidon ja palvelujen saatavuuden;

2. varmistaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisen täytäntöönpanon ottaen huomioon määräajat, joita uudistuksiin ja investointeihin asetuksen (EU) 2021/241 nojalla sovelletaan, jotta ne saadaan ajoissa päätökseen; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien (EAKR, JTF, ESF+) toteuttamista hyödyntäen tarvittaessa väliarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia; parantaakseen kilpailukykyä hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla EU:n välineitä, InvestEU-ohjelman ja Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen tarjoamat mahdollisuudet mukaan lukien;

3. yksinkertaistaa sääntelyä, parantaa sääntelyvälineitä, vähentää hallinnollista rasitetta ja poistaa kaupan ja kilpailun esteitä erityisesti palvelualalla ja säännellyissä ammateissa, jotta voidaan tehostaa liiketoimintaympäristöä ja liiketoiminnan dynaamisuutta; lisää innovaatioiden levittämistä kohdentamalla julkista T&K-tukea yrityksille, joilla on suurin kasvupotentiaali; edistää tässä yhteydessä myös työntekijöiden ammatillista liikkuvuutta;

4. vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista muun muassa tehostamalla energiatehokkuuden parantamista ja vähentämällä fossiilisten polttoaineiden käyttöä rakennuksissa sekä kannustamalla edelleen teollisuutta irtautumaan hiilestä; tarjoaa kannustimia ja poistaa esteitä, jotta voidaan lisätä joukkoliikenteen käyttöä ja tarjontaa sekä edistää vähäpäästöistä liikennettä ja aktiivista liikkumista; nopeuttaa uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja parantaa verkkoinfrastruktuuria yksinkertaistamalla edelleen lupamenettelyjä, hyväksymällä oikeudellisia kehyksiä, joilla lisätään investointeja uusiutuvan energian tuotantolaitoksiin, ja helpottamalla energian yhteiskäyttöä; toteuttaa erityistoimia fossiilisten polttoaineiden tukien poistamiseksi vaiheittain erityisesti liikenteen ja lämmityksen aloilla muun muassa siirtämällä valmisteveroja sähköstä fossiilisiin polttoaineisiin; toteuttaa lisätoimia kestävän maatalouden edistämiseksi parantamalla veden laatua ja vähentämällä ravinnehävikkiä;

([29]) OECD:n kansainvälinen oppimistulosten arviointiohjelma (2022).
([30]) Gambi, L., & De Witte, K. (2023), "The uphill battle: The amplifying effects of negative trends in test scores, COVID-19 school closures and teacher shortages". FEB Research Report Department of Economics.

5. puuttuu työvoimapulaan ja osaamisen kohtaanto-ongelmaan, myös vihreän ja digitaalisen siirtymän osalta; vahvistaa aktiivisen työvoimapolitiikan vaikuttavuutta ja kohdentamista, jotta työmarkkinoille voidaan integroida laajemmin muita heikommassa asemassa olevia ryhmiä, erityisesti matalan koulutustason henkilöitä ja ikääntyneitä työntekijöitä sekä maahanmuuttajataustaisia ja vammaisia henkilöitä; parantaa koulutusjärjestelmien tuloksellisuutta ja yhdenvertaisuutta ja lisää niiden työmarkkinarelevanssia erityisesti tieto- ja viestintätekniikan alalla sekä STEM-aloilla; jatkaa uudistuksia opettajan ammatin houkuttelevuuden parantamiseksi kehittämällä joustavampia ja houkuttelevampia urapolkuja ja koulutusta opettajille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä heinäkuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. LOSE